

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Αντί προλόγου

Εξοικονόμηση νερού!

Μπορούμε να κάνουμε κάτι μαζί με τα παιδιά;

Γιατί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το νερό;

Η έλλειψη και η υποβάθμιση του νερού αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της εποχής μας, τις συνέπειες του οποίου βιώνουν αρκετοί άνθρωποι ανά τον κόσμο, αλλά και σε αρκετές μεσογειακές χώρες. Ως εξής, η εξοικονόμηση νερού αναγνωρίζεται πλέον ως μια κεντρική προτεραιότητα διεθνώς και ως μια βασική αρχή που καλείται να διαχυθεί στο σύνολο της κοινωνίας. Δεδομένης της αμφίδρομης σχέσης μεταξύ κοινωνίας κι εκπαίδευσης, πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα σχεδιάζονται κι εφαρμόζονται με στόχο την εκπαίδευση της νέας γενιά στα σύγχρονα ζητήματα του νερού. Ωστόσο, παρά τον αριθμό και την ποικιλία εκπαιδευτικών προγραμμάτων που υλοποιούνται για το νερό, δεν υπάρχει αντίστοιχα μεγάλη εμπειρία ειδικά για τα θέματα της εξοικονόμησης νερού. Αντιθέτως, προγράμματα εξοικονόμησης νερού έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών, όπως η Ισπανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Γερμανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Αυστραλία.

Λίγα λόγια για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα...

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «*Εξοικονόμηση νερού. Ολοκληρωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για τα Σχολεία της Ν. Ευρώπης*» υλοποιείται από το Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS σε συνεργασία με Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικούς της πράξης και ειδικούς επιστήμονες. Η εφαρμογή του προγράμματος είναι δυνατή με την ευγενική υποστήριξη της ALPHA BANK από το Νοέμβριο του 2007 έως σήμερα, ενώ κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα (Μάιος 2005-Οκτώβριος 2007) με την υποστήριξη της TOYOTA Motor Europe και της TOYOTA Ελλάς.

Πιο συγκεκριμένα, από το ξεκίνημα του προγράμματος, οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής, Δ' Αθήνας, Γ' Αθήνας, Χανίων (2005-2006), Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Μαγνησίας, Θεσσαλονίκης, Κρήτης και Αττικής (2006-2007), συνέβαλαν καθοριστικά τόσο στην οργάνωση της ενημέρωσης των μαθητών και στο συντονισμό ποικιλίας δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, όσο και στην οργάνωση βιωματικών σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων σχολικών μονάδων. Επίσης, η ενημέρωση ενός σημαντικού αριθμού μαθητών, φοιτητών κι εκπαιδευτικών στην Κύπρο έγινε εφικτή με τη συνδρομή της περιβαλλοντικής οργάνωσης ΑΚΤΗ. Και βέβαια, ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών, επιστημόνων και ποικίλων φορέων σε τοπικό επίπεδο συνέβαλαν πολύπλευρα στις διάφορες φάσεις υλοποίησης του προγράμματος

Στην παρούσα φάση του, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στοχεύει από το Νοέμβριο του 2007 στην ενημέρωση ενός μεγάλου αριθμού μαθητών,

εκπαιδευτικών και πολιτών στην Πάτρα, στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα και στον Πειραιά. Στο πλαίσιο του προγράμματος διοργανώνονται επισκέψεις σε σχολεία, σεμινάρια εκπαιδευτικών, ημερίδες ανοιχτές προς το κοινό, δράσεις δημοσιοποίησης με ΜΜΕ.

Συνολικά, το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 9-12 ετών και περιλαμβάνει τόσο δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης όσο και δράσεις εφαρμογής μέτρων και τεχνικών εξοικονόμησης νερού στις σχολικές μονάδες. Τα παιδιά συμμετέχοντας, εμπλέκονται σε μια προσπάθεια άμεσης ενεργοποίησης, που φανερώνει ότι με απλούς τρόπους και μέσα και με πιο υπεύθυνη συμπεριφορά, μπορούμε να μειώσουμε τη σπατάλη στη χρήση του νερού. Παράλληλα, η δράση των παιδιών ενισχύει την ανάληψη μέτρων σε ό,τι αφορά την επισκευή και την αντικατάσταση συσκευών στις σχολικές μονάδες με στόχο τη μεγιστοποίηση της προσπάθειας των μαθητών για εξοικονόμηση νερού.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι να αποτελέσει τη βάση για ανάλογες πρωτοβουλίες όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην υπόλοιπη Ν.Α. Ευρώπη και Μεσόγειο. Η συνεργασία με την Κύπρο αποτέλεσε ένα πρώτο έναυσμα.

Ποια είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών;

Σε όλη τη διαδικασία διαμόρφωσης του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού πακέτου, το Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη διερεύνηση των κρίσεων και των απόψεων των ίδιων των εκπαιδευτικών της πράξης με σκοπό την αξιοποίηση ή την ενσωμάτωσή τους κατά τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου. Η συγκεκριμένη επιλογή υποστηρίχτηκε μέσα από τις ακόλουθες ενέργειες:

- Στην πιλοτική φάση του προγράμματος, οι εκπαιδευτικοί της πράξης μέσα από τα εργαστήρια και τις ημερίδες που διοργανώθηκαν, είχαν την ευκαιρία να καταθέσουν γραπτώς τις απόψεις, τις κρίσεις και τις προτάσεις σε ό,τι αφορούσε το σχεδιαζόμενο εκπαιδευτικό υλικό.
- Στη φάση τελικής διαμόρφωσης και συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού, καταβλήθηκε προσπάθεια, ώστε πράγματι να ενσωματωθούν δημιουργικά και κριτικά οι παρατηρήσεις τους.
- Η δημιουργία της ιστοσελίδας www.watersave.gr παρέχει τη δυνατότητα για συνεχή και συστηματική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού, που τροφοδοτεί η εφαρμογή του στην σχολική πράξη από τους εκπαιδευτικούς.

Ποιος είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών;

Ο εκπαιδευτικός αξιοποιώντας το υλικό του παρόντος εκπαιδευτικού πακέτου μπορεί μέσα από κατάλληλους διδακτικούς χειρισμούς κι ερεθίσματα, να ενθαρρύνει τη ενεργητική συμμετοχή των μαθητών σε ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον πολυθεματικό χαρακτήρα του νερού όσο και τη συγκρουσιακή φύση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, που σχετίζονται με τη διαχείριση του νερού, το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πακέτο επιχειρεί να

διεγείρει τη σκέψη, τον προβληματισμό και την επιθυμία για δράση των παιδιών, τον κριτικό και δημιουργικό διάλογο, τη συνεργατική μάθηση, τη συμμετοχική και ανακαλυπτική διαδικασία μάθησης.